

בעלי חיים בספרות ילדים.

מאת: מרים רות

א) בעלי חיים בסיפוריהם הספונטניים של ילדים

סיפוריהם הספונטניים של ילדים מגלים הרגשות, משאלות כמוסות, התעניינות ונסיון חיים אישי, ועל-כן הם משמשים אמצעי חשוב לגילוי נסתרות, ועוזרים להתאמת פרקי ספרות אקטואליים בתוכם הגלוי (רקע-דמויות-עלילה) ובתוכם הריגושי הנסתר.

לשם הדגמת ההנחה הזאת בחרתי בסיפוריהם הספונטניים של ילדים המספרים על בעלי חיים, ובסיפורים מתחום הספרות על בעלי חיים. אחלק את הסיפורים מפי הילדים ואת הסיפורים מתחום הספרות לשני סוגים: (א) סיפורים מצאותיים, בהם מופיעים בעלי החיים כפי שהם; (ב) סיפורים דמיוניים, בהם מופיעים בעלי חיים מאונשים ("בני אדם בפרוה") או בעלי חיים פלאיים.

בחרתי בסיפורים על בעלי חיים בגלל יחס המיוחד של ילדים (בני 4-7) לבעלי החיים. ילדים חוקרים את אורח חייהם של בעלי החיים תוך התעניינות ערה בתהליכים ביולוגיים; הם נהנים מיופין של החיות; מלטפים וממשיים גוף מכוסה שערות, פלומה ונוצות. ההתעניינות וההנאה משמשים רקע ליחס ריגושי עז בין הילד לבין בעלי החיים. ההרגשות הן רביגוניות וסותרות: אהבה עזה ונכונות לטפל ולדאוג; הרגשת עליונות על יצור חלש ונכנע; פחד מהחזק או מהבלתי ידוע; משיכה יצרית לקרבה גופנית או דחיה חזקה מפני השונה. יש שהילד מפנים אל קרבו בעלי חיים כדי להוסיף לעצמו תכונות, שהוא מרגיש בחסרונו — כוח, אומץ לב, תוקפנות — ויש שהוא משליך את משאלותיו על בעלי חיים, והופך אותם אנושיים על פי צרכיו הריגושיים. היחס הרבי-ערכי הזה מופיע בצורות כה רבות, עד כי נדמה למבוגר העוקב אחרי ילדים, שהם נושאים בקרבם בעלי חיים, וכי אילו ניתן היה לגלות ולראות את התמונות הדמיוניות של מחשבותיהם והרגשותיהם של הילדים — היה מתגלה ביבר של בעלי חיים מטורפים ואהובים; משועבדים לרצונות הילדים; חיות מפחידות ונוראות — וגם טובות ומגונות.

הסיפורים נרשמו מפי הילדים מבלי שהם הרגישו בכך. הסיפורים "נבעו" מפייהם כלווי מילולי-מוזיקלי לפעילות; בזמן משחק בפינת הבובות; בעת בנייה בקוביות;

בזמן ציור או כיוור ; בזמן הסתכלות בתמונות ; בשוכבם במיטה לפני הירדמם. יש שהסיפור הוא חלק אורגני של הפעילות : מתאר את מעשה ידיו, או מדבר אל כלי משחק מסוים. יש שהסיפור מתלווה לפעולה בצורתו הקצובה ובלחנו המתנגן, ואילו התוכן איננו קשור עם הפעילות העכשווית, וניזון מאסוציאציות מקריות. הילד שומע באוזניו את אשר פיו מדבר — לכן קורה, שהקצב והצליל "מכתיבים" את המשך ההתבטאות, והתוכן המשמעותי משתבש.

הסיפורים נרשמו בקפדנות ובדיוק כפי שנאמרו על ידי הילדים. אורך השורות נקבע על פי ההדגשות. סימני הפיסוק מציינים את מבנה המשפטים, כפי שנשמעו באזני הרושם. פיזור אותיות מסמן האטה או הדגשה. לצערי, אי אפשר למסור בכתובים את נעימת-ההיגד, וכך המימד המוזיקלי האופייני לילדים איננו נשמר. רוב הסיפורים המובאים נאמרו בצורת זמרור (רציטטב) של ספק דיבור — ספק שירה. הסיפורים הספרותיים המבאים כאן נבחרו על פי תוכנם, מאוסף סיפורים גדול.

א. סיפורים מציאותיים על בעלי חיים — מפי ילדים.

ילדים מספרים הרבה על בעלי חיים בסיפוריהם הספונטניים. נראה את המניעים השונים המולידים את הסיפורים האלה. שמשון (5.2) מסתכל בנחליאלי "מקורר", שמתחמם בכתם שמש על רצפת הגן. הוא שח לעצמו :

פ ת ח 1	"מתי הוא ימות ?
הסתכלו על הצל של המקור 1	אולי הוא לא רוצה למות.
הוא ארוך בצל.	הוא סגר את העיניים ....
גם הזנב ...	פ ת ח — ס ג ר .
אל תסתכלו 1	הרגלים שלו כמו פרח.
הוא רוצה לישון.	אוי 1 הוא עושה משה דין.
	זה הכי גדול מכל הנחליאליים.
	פ ת ח — ס ג ר .
אני מסתלק ...	יש לו ציפורניים נורא קטנות.
למה אתם לא ?	הוא שמן. הוא אבא.
פ ת ח — ס ג ר .	הוא חולה אבא.
אוי 1 הוא עושה 'בה-בה'	פ ת ח — ס ג ר .
הוא מסובב את הראש —	הנה כיפה שחורה.
ולא עף.	הנה מפית שחורה.
הוא לא מסתכל	הנה חולצה לבנה.
ס ו ג ר — פ ת ח .	פ ת ח — ס ג ר .
אוי 1 הוא לא אומר : ציץ-ציץ	

התיאור המדויק מקבל משמעות ספרותית על ידי הצורה, בה הוא מסופר : קטעי

סיפור של שלושה משפטים בד"כ, כאשר ה"פזמון החוזר" "פתח-סגר" מפריד ביניהם. ה"פזמון החוזר" נאמר באיטיות חגיגית, ומשמש כניגוד לחלק הסיפורי-תיאורי, ומבליט את המימד הריתמי-מוזיקלי של היצירה. התנהגותו המוזרה של הנחליאלי מוסברת במושגים אנושיים: כאשר הנחליאלי עוצם רק עין אחת — "הוא עושה משה דייך", יש לו "כיפה שחורה", "מפית שחורה", "חולצה לבנה", "עושה בהיכה" — כמו ילד. רגליים "כמו פרח", וציפורניים "נורא קטנות", שמן — "הוא אבא". כל אלה מעידים על אופן החשיבה של הילד: ילדים רואים את העולם מנקודת ראות שלהם, ומעבירים את נסיון החיים, שנאגר בחייהם על החי, הצומח והדומם.

הנה סיפורו של הראל (4.8) על הקוף:

"אתמול --- שלשום

הלכנו לטייל

אז ראיתי את הקוף

וברחתי ממנו,

כי הוא רצה לקחת ממני את הגרעינים.

קופי ניסה לפתוח את הדלת ...

ניסה חזק-חזק!

קופי רצה לשבור את הדלת

והוא לא יכול!

בסוף ראו שהוא רוצה לפתוח —

אז פתחו לו את הדלת ...

והוא התחיל לכרוך רחוק רחוק ---

ולא מצאו אותו.

הלכו ---

והלכו ---

והלכו ---

ולא מצאו אותו —

וחשבו שהוא נסע.

אחר כך — נתתי

לו גרעינים

והוא רקד נורא יפה.

הלך כמו בן-אדם על שתי רגליים.

הקופי רצה לצאת החוצה ---

והוא לא יכול,

הדלת היתה סגורה מבחוץ.

הקוף זוכה באהדה מיוחדת מצד ילדים, בגלל פרצופו האנושי מלא ההבעה. התנהגותו ("רקד", "הלך כמו בן אדם") מעוררת את מגמות ההאנשה ביתר-שאת, ויוצרת רקע נוח להזדהות. הראל מספר על הקוף כאילו סיפר על חבר, שנלקח בשבי, ורוצה לצאת לחופשי. בקטע המסיים של סיפורו הוא משחרר את הקוף — כאילו שחרר א עצמו, מעביר אותו למקום רחוק רחוק — "ולא מצאו אותו וחשבו שהוא נסע בעולמו היום-יומי של הראל, אלה שהולכים רחוק, ואינם נראים לעין — נהפיתרון האנושי הזה נראה בעיניו כפיתרון מתאים גם לגבי הקוף. רעיה (5.2) מספרת על הדבורים שנעזבו. היא מראה בקיאות בחיי הדבורים, שו בסיפורה את העובדות הידועות לה היטיב: "מלכה" "פועלות" "הכנת דב "כוורת" "שתיית צוף". הידיעות האלה מאפשרות לה לתאר רקע מציאותי נאמן שעליו היא יכולה להשליך את פחדה בפני עזובה. המלכה-האם נעלמה — "ועב:

כל כך הרבה זמן, והיה כבר ערב". המלה "עפה" חוזרת בסיפורה שלוש פעמים, תמיד תמיד ביתר הדגשה וביתר איטיות, כדי להבליט (באופן מוזיקלי) את אורך הזמן ואת גודל החרדה. "הפועלות", שרעיה עצמה נמנית עליהן, עובדות ועושות את המוטל עליהן: מכינות דבש, אך הן נזכרות, שהן רוצות לשתות צוף, והן עוזבות את עבודתן. החרדה מתעמקת על ידי הרגשות אשמה: לפועלות, שעזבו את העבודה, מגיע, שיעזי בו אותן בבדידות. בסיום יש בקשת מחילה וסליחה: "אם נעשה יחד דבש — לא ניעלם אחד מהשני", ההבטחה מתזירה את הבטחון ומקילה על החרדה.

יניב (4.7) מספר על נסיעתו לתל אביב, ועל בעלותו על חיות שבגן-החיות. במרכז סיפורו של יניב עומדת המשאלה: להיות גדול וחזק כמו אבא, ולמלא את מקומו. בחלק הראשון של הסיפור מתאר יניב תמונה מהעולם היום-יומי, ומספר איך הוא תופס את ההגה, ומתחלף עם אבא בנהיגה. הוא משכנע את עצמו בהדגשה מיוחדת: "כן! באמת! אני יודע!" אך אפילו שכנע מודגש כזה איננו מרגיע, ואז פונה יניב לעולם בעלי החיים. הוא בוחר לו את הגדולים והחזקים, שהמרחק מהם מאפשר הגזמה, ואין מעמידים אותו במבחן המציאות. "פיל גדול עד השמים" — "דב גדול" — "אריה מלך החיות" — הם שלו, הוא מכניע אותם, ורוכב עליהם. אמנם הפחד איננו עוזב אותו, — פחד, שהחלשים חשים מול החזקים מהם, ובמהלך הסיפור הוא פתאום משנה את קולו ולוחש לעצמו: "ואני פוחד ממנו" (מהפיל? מהדב? מהאריה? או מאבא?) וברגע זה של היסוס הוא איננו מסתפק בפיל "שלו" בלבד, אלא מוסיף עוד שני בעלי חיים חזקים וגדולים. ניר (4.6) מבטא את מר גורלו, ומקונן על מצבו:

"חלמתי, שהפרה אכלה אותי

והזבורה עקצה אותי,

והסוס נתן לי בעיטה,

והתרנגולת ניקרה לי,

והחמור נשך אותי ...

(איזה עוד חיות יש?)

נחש עקץ אותי

והפיל נשף עלי מים .....

חלמתי:

שאבא שלי עבד בטבריה

ורציתי לבוא אליו.

הצעה והפחד כה גדולים, שאין די-בעלי-חיים באמתחתו, שהוא יכול להוסיף ולהביע באמצעותם את פחדו. הוא שואל את עצמו: "איזה עוד חיות יש?", ומוסיף עוד לת-לאותיו, ובסוף הסיפור אנחנו מבינים את פשר צערו.

סיפורו של אופיר (4.7) על פרת משה רבנו:

"כשהייתי קטן אז קראתי 'משה רבנו'

אז קיבלה מכה ה'משה רבנו'
טיפסה על עץ גבוה ואכלה עלים...
ואז היתה מתה.

אופיר מתאר תמונה מציאותית, כפי שזו מתגלה לנגד עיניו: פרת משה רבנו נ
על עץ גבוה, ואוכלת עלים. אך הוא מעביר את חרדתו בפני המוות אל החרק:
מטפסים על עץ גבוה, עלולים ליפול ואף למות. ככל שקטנים יותר, מאיימת י
סכנת המוות. אופיר מתגונן נגד פחדו מהמוות בפותחו את סיפורו: "כשהיי
קטן... ", כמי שמוכיח לעצמו: אז, כשהייתי קטן עוד ארבו לי סכנות רבות,
— אני גדול ומחוסן בפניהן. חידת המוות מטרידה את הילדים. בחוקרם את
פעות הביולוגיות של בעלי החיים הם מחפשים תשובה לשאלות המטרידות א
גם בסיפורי-ערש של הילדים מופיעים בעלי-חיים. סמדר (5.3) מרדימה
בובתה, ומרגיעה מפני קולות הלילה המסתוריים. היא המפחדת, אך בעודו
את הבובה, היא עצמה מתעודדת. קולות הלילה שייכים לבעלי חיים מפחידים
לצפע, לעקרב, לעקרב השחור ולתן, אך יש גם בעלי-חיים טובים — כלבלבון וחתול
והילדה מקבלת על עצמה את תפקיד השמירה מפני הקולות המאיימים. "לללל
וטרלללל" — צלילים, שנאמרים בזמזום עליז, ומשנים את אורתו של הסיפור.
שירילי (5.6) מזמרת בשקט שיר-ערש שלה, כשהיא הופכת סוס גדול ל"סוס קטן".
ל"סוס רך":

שקט יהיה — לגמרי שקט.
ויירדם סוס וישכב,
כאילו שום דבר לא קרה,
כאילו הציפורים לא שרו שיר
וכאילו השמש לא זרחה ו
המשיכה הילדה לשיר:
"נומה נומה שן ילד!
נומה נומה סוס!
שכב והיירדם בעגלתי.
השמש תקע בין העננים
והים יהיה כחול ובהיר
ובינתיים הלילה יבוא
וציפורי לילה יזמרו שירים.
ולפתע...
נעור הסוס...
והנה החלום הנפלא,
כמו מטפחת על השמים."

נומה נומה סוס קטן
— כך אמרה ילדה.
בצהריים שמש רך
את קרניה שוב תשלח
נוארצות חמות.
נומה, נומה סוס רך
אתה חסוד סוסי
ובעגלתי אותך אביא.
וציפורים —
שיר ערש הם ישירו.
ואתה תשמח ותירדם.
כאילו לא שמעת דבר
מפי אליהו
ומפי הציפורים...
רק השמש תרקוד בין העננים
ותסתכל ותביט מאחורי עץ ושיח.
ותחשוב היא:
"כשהסוס הקט יירדם

שירלי אוצר מלים גדול, והיא מסוגלת לבחור לעצמה סגנון חגיגי, שמביע את
ההתבונה והרוך, שבהם ילדים מסוגלים לטפל בבעלי החיים, ולהפוך סוס גדול לבן-
עין ציוריים ("והנה החלום הנפלא, כמו מטפחת על השמים.") סמדר בטאה
הרגשותיה במלים פשוטות יותר, ובמקום אחד בסיפורה, כשהיא זקוקה לחרוז
ל"מרום" — היא מכניסה מלה שאין לה משמעות: "רטום", אך אין זה
מפיע כלל על מהלכו הדרמטי של הסיפור.

שעבודה, שבעלי חיים מתנועעים, משמיעים קולות, ממלאים תפקידים ביולוגיים,
החיים, מעוררת תהיות, שבאות לביטוי בסיפורים הספונטיים. ועוד: החשיבה
הפנטזית של הילד מייחסת לבעלי-חיים התנהגות אנושית, משייכת להם תכונות
אנושיות, והופכת אותם לאובייקטים נוחים להרגשות סותרות. במקום אוב-
ייחודי אהבה ראשוניים, אב ואם / אח ואחות, מופיעים בעלי חיים. רעיה מספרת
"מלכת הדבורים" — במקום לספר על אמה; יניב מספר על פיל, דב גדול ואריה
— במקום לספר על אב חזק מטיל אימה; ניר מתאר את מצוקתו הנפשית בתארו
לשאת תוקפנותם של בעלי-חיים נגדו, ורק ריבוי הדמויות ומניית מעשי התוקפנות
הרבים, מסייעים לו לבטא את עצבותו העמוקה. העברת ההרגשות מאובייקט רא-
שוני לאובייקט משני יוצרת אפשרויות הסוואה, מאפשרת הבעת רגשות, מתירה
תוקפנות, ונותנת מוצא לדחפים יצריים אסורים בדרך מעודנת, ובלי לעורר רגשי
אשם.

ההתבטאות המזדמרת מהנה פה ואוזן. נוצרות צורות בעלות מבנה, קצב וצליל.
מלים טעונות רגש בוקעות ממעמקי הלב, משתזרות לרצף קצוב, ויוצרות שלמות
מרגיעה.

ב) סיפורים ספרותיים על בעלי חיים

סיפוריהם של הילדים גילו לנו את הרגשותיהם ואת יחסם לבעלי חיים. יש יצירות
זפרותיות רבות, המטפלות בבעיות דומות. אקטואליותם של הסיפורים האלה
מזמנת מפגשים עמוקים ובלתי נשכחים: ההרגשות מהדהדות בלבם של הילדים,
זן מוכרות להם היטב. היצירה הספרותית נותנת צורה אמנותית לנושא מוכר,
מרחיבה את יכולת הביטוי של הילד. המבנה החטוב מהווה כעין מסגרת סביב
ותמונות של העלילה, וזו נבדלת כשלמות יחודית מכל התרחשות אחרת, ומתמקדת
עיקר הבלטה צורנית ותוכנית של אירועים רוויי-הרגשות מעוררת תבונה: הילדים
ואים את עצמם, ובדוקים את מעשיהם ואת הרגשותיהם לאור הסיפור.

המוטיבים הריגושיים המוכרים חוזרים בלבוש שונה בסיפורים שונים, ומגמשים
ת יכולתו של הילד לבחור את גיבורי סיפוריו, ולהשתמש בהם לצרכיו הריגושיים.
נוד: סיפור ספרותי טוב — נאמן לעובדות, מסכם ניסיון ממש, ויוצר אוירה
רגושת אמינה. הילדים לומדם על אופיים ועל התנהגותם של בעל חיים. הם זר-

כרים את הנלמד, כי כל חומר עובדתי מופיע בהקשרים ריגושיים, ומעורר תהודה ריגושית. להלן אביא דוגמאות לדברי :

ע. הלל : "מעשה בעופר איילים" ("11 סיפורים לגיל הרך" — הוצאת הקיבוץ המאוחד)

הילדים מוצאים עופר קטן וחלש, הזקוק לטיפולם. "העופר שתק מבוהל — והילדים שתקו באהבה גדולה...". העופר "אבד לאמא שלו" "אם יש לו אמא שכזאת שלא משגיחה עליו — אז אנחנו נהיה האמא שלו". פחד העזובה — הרגשה מוכרת לכל ילד. קבלת התפקיד של אם דואגת, מנחמת את הילד, ומוסיפה לבטחונו. יופיו של העופר מעורר גלי חיבה : "... היו לו עיניים נפלאות. הן היו גדולות ואפלות ומתנוצצות כמו כוכבים בלילה. ונירה היתה מביטה לתוכן וחולמת. את ידה הקטנה היתה מושיטה ומלטפת את ראשו. והוא ליקק את היד ולשונו היתה ררודה ומדגגת...". הילדים, המקשיבים לסיפור, רואים את העופר — חיים את קטיפת עורו ואת הרטיבות החמה של לשונו. לנירה נדמה, שלעופר יש "עיני ילד". הבעת פנים של בעל חיים ומבט עיניו מתפרשים במושגים אנושיים של עצב, שמחה, הוכמה ועוד. ילדים מתקשרים אל האנושי שבבעלי החיים או אל התכונות ואל התופעות הנראות אנושיות בעיניהם. נירה מרגישה קרבה גדולה אל העופר, עד כי היא חושבת : "במבני הוא ילד מכושף. ולא סתם ילד, אלא בן מלך...".

הילדים לומדים על אורח חייו של העופר. הוא איננו עופר פשוט. הוא בן-טיפר חים חביב, שתלוי בחסד המטפלים בו. אהבתה של נירה כה גדולה, עד שהיא מוכנה לוותר על קרבת "חברה", ולשחררו : "נדמה היה לה (לנירה) שלא במבני הוא הרץ לקראת הרושף — אלא היא נירה יוצאת לחופש...".

ילדים מבינים ומרגישים את הקשר, המתרקם בין העופר למטפלים בו. מזדהים עם המטפלים, ומרגישים ביטחון בעליונותם על במבני. לומדים שקשה לעופר איילים לחיות בשבי, ויודעים, שידיד-אמת מרגיש צורכי הזולת האהוב, ומסוגל לוותר לו. זרובבל גלעד : "מעשה בארנב קטן" ("11 סיפורים לגיל הרך" — הוצאת הקיבוץ המאוחד)

ילד פוגש בארנב בשדה. התיאורים מוחשיים, והתנהגותו של הארנב מוסברת במושגים אנושיים : "... הניע באזניו ונשף באפו ולא ענה כלום, רק הביט בי בעיניים גדולות, שחורות, רטובות קצת". — "ארנבת יושבת על רגליה האחוריות ותוקעת שיניים בקליפת העץ. אחר כך עיקמה כנגדי את אפה בחוצפה, ושרבבה את שפתה העליונה בלגלוג... התרגזתי : חצופה ! לא די שהיא מכרסמת בעצים, והנה גם תצטחק לי !" והארנבון הקטן : "עורו אפרפר, צמרו מתולתל וכולו מבוהל ורר-עד. לקחתי אותו בידי. לטפתי את ראשו. דגגתי לו קצת מאחורי האוזניים — ונרגע. אפילו חיך קצת, כשהוא עוצם את עיניו ומושך את שפתו כלפי מעלה ומגלה טור שניים זעירות לבנבנות. מיד אהבתי אותו."

אחרי יום הוחזר הארנבון לשדה. "לא טוב לו איתנו. הוא מתגעגע למשהו. אולי לאמא שלו? אולי לשדה? לא, שוב אין הוא שמח כאשר היה אתמול." "העובדות נאמנות למציאות. "תרגום" התנהגות הארנבות למושגים אנושיים מובנים, מגביר את ההבנה ואת האהבה. משה טבנקין: "אורי, גורי, שורי והסייחה" (11 סיפורים לגיל הרך" — הוצאת הקיבוץ המאוחד) שלושה ילדים מצילים סייחה חולה בטיפול מסור ואחראי. הסייחה: "ראשה על ברכם מניחה. באפה את לחיים מריחה, וחלקת צוארה כקטיפה מגישה ללטיפה. כך הם יחד נחים. אחות ושלושה אחים. יחד כבני משפחה: אורי גורי שורי והסייחה."

תקוה שריג: "מלא סיפורים." (הוצאת הקיבוץ המאוחד) סיפורי זכרונות על ילדי בית השיטה. חייהם של הילדים משתלבים עם בעלי החיים שבמחיצתם. חתולים וכלבים חיים עם הילדים, תעלולים משותפים, גילויים מרגשים של המלטה ומוות.

"כולם זוכרים את מיצי מהיום הראשון שבאו לגן. כמו איזה דודה גאותנית ומתנפחת שהכול מותר לה... כמה גורים המליטה? מיליון! הילדים אומרים, שכל החתולים במשק הם בניה, נכדיה וניניה. לכל המלטה הכינה לה מקום סתרים חדש מחוץ לגן, שהילדים לא הצליחו לגלותו אף פעם... יום אחד, לא מצאה לה מקום אחר להמליט, אלא בין שמיכות הצמר של הילדים." "המלכה מיצי רובצת לה בין השמיכות המפורקות קצת וקול יללת תינוקות-חתלתולים נשמע מתחת לבטנה." "דוקא כך" (זוהי שם הספור) רצתה מיצי החתולה, ולא הועילו מלחמות המטפלת — היא בשלה (ע' 54).

פנישות רבות עם מותם של כלבים אהובים מזמנות ניסיון של צער ועצב על אובדן חיות ידידות: "התל על יד בית-השייך" היה מקום קבורתה של לאסי האהובה: "מי מצא אותה? אייל, שאמר: — גמורה. מתה. העינים שלה פתוחות קצת... סדק צר — כך ספר אייל ושפשף את עיניו כדי, שלא יראו שהן רטובות מדמעות." (ע' 36) "חודשים רבים לאחר שמתה לאסי, כשהיו הילדים עוברים על-יד התל הירוק המכוסה חלמית סבוחה וגבוהה, היה תמיד מישהו אומר: — פה הקבר של לאסי. בואו נראה, אולי לאסי פה? אולי היא לא מתה?" (ע' 37).

מיכאל גרעין: "בגלל בוקי" (הוצאת א. לוינ-אפשטיין) הסיפור מבליט קשר ידידותי עמוק בין בוקי הכלב ורוני הילד. רוני מתגבר על פחדיו, כשהוא מחפש את כלבו בלילה על שפת הים. מתעייף מהליכה מייגעת בחולות — נרדם וחולם על כלבו. בעזרת השוטרים הכל בא במקומו בשלום.

מרים ילן-שטקליס: "בימי" ("יש לי סוד" — הוצאת "דביר") תיאור של סוף שבוע מרגש ומלא חרדה, כאשר המספרת מטפלת בכלב "בימי" החולה. שנמסר לחסותה. הנה — גם מבוגרים אוהבים בעלי חיים, וגם הם חרדים לגורלם.

מבוגרים אחרים : משה, צלה והסתבא הוה — מצילים גורי תתולים מטביעה במי השטפונות בסיפורו של יפרח חביב : "אהבת אם" ("כואבות לי הנעליים" — הוצאת הקיבוץ המאוחד)

"טולי" האם החתולה יכולה לשמש דוגמה לאהבת אם לבניה : "המים הלכו וגאו... דומה — הנה קץ העולם הגיע ! אך מה עשתה טולי ? טולי לא ידעה קץ העולם מהו. בשארית כוחותיה תפסה גור בשנייה וסחבה אותו, נושוי ממים וכמעט גוסס אל חדרם של צלה ומשה." כך הצילה "טולי" גם את הגור השני, והביאה אותו לטיפול לחדר בעליה.

התנהגותה של "טולי" — האם המסורה — יוצקת ביטחון בלבם של ילדים, ומקטינה את פחד העזובה.

לסיכום : הסיפורים המנעטים, המובאים כאן, נבחרו מתוך ים של סיפורים על בעלי-חיים, ומכילים מוטיבים ריגושיים מקבילים להרגשותיהם של ילדים — כפי שאלו באו לביטוי בסיפוריהם הספונטניים.

"במבי" של סלטן ו"לאסי" של קנייט הפכו למושגים במילונם של ילדים קטנים, עוד לפני ששמעו את הסיפורים האלה. "במבי" ו"לאסי" מסמלים עבור הילדים את כל בעלי החיים האהובים שזכו מידיהם בטיפול מסור, ושגילו לילדים סודות חיים בעצם קיומם והתנהגותם. "במבי" ו"לאסי" נציגים אופייניים של קשר בין ניסיון ישיר לבין תאורים אמנותיים נאמנים ביצירות ספרותיות. כאשר ילדים קוראים את הסיפורים על "במבי" ועל "לאסי" — הם פוגשים אותם כידידים מש-כבר הימים, וכאלה, שכפיליהם האהובים חיים בזכרונם של הילדים.